

opusdei.org

Uroczystości i święta Pańskie w Okresie Zwykłym (II)

Uroczystość Najświętszego
Serca Pana Jezusa,
Przemienienie Pańskie,
Podwyższenie Krzyża Świętego
i Chrystusa Króla Wszechświata
to święta liturgiczne omówione
w niniejszym tekście.

14-12-2020

* Ofiarowanie Pańskie *

Zwiastowanie Pańskie * Uroczystość

Najświętszej Trójcy * Uroczystość
Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa

Uroczystość Najświętszego Serca
Pana Jezusa | Przemienienie Pańskie
| Podwyższenie Krzyża Świętego |
Uroczystość Chrystusa Króla
Wszechświata

Poprzez różne uroczystości Pańskie, jakie liturgia proponuje nam w ciągu roku, możemy kontemplować z różnej perspektywy niewyczerpalną tajemnicę Boga, pozwalając, żeby Jego światło obmywało nasze chrześcijańskie bytowanie w świecie. W centrum roku liturgicznego znajduje się Pascha, która w pewien sposób «(...) trwa trzy miesiące — najpierw czterdzieści dni Wielkiego Postu, a potem pięćdziesiąt okresu wielkanocnego», po czym następują «trzy święta, które mają charakter «syntetyczny»: Najświętszej Trójcy, potem Bożego Ciała, a w końcu Najświętszego Serca Pana Jezusa»[1].

O dwóch pierwszych wspomnieniach mówiliśmy w poprzednim artykule. Teraz omówimy uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, aby następnie przejść do Przemienienia Pańskiego, Podwyższenia Krzyża Świętego i zakończyć tekst uroczystością Chrystusa Króla.

Uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa

W piątek następujący po drugiej niedzieli po Zesłaniu Ducha Świętego Kościół kieruje spojrzenie na otwarty bok Chrystusa na Krzyżu — wyraz nieskończonej miłości Boga do ludzi i źródło, z którego tryskają Jego sakramenty. Kontemplacja tej sceny karmiła pobożność chrześcijan od pierwszych wieków, ponieważ tam odnajdywali ciągle źródło pokoju i bezpieczeństwa w trudnościach. Chrześcijańska mistyka zaprasza nas do otwarcia się przed Sercem Wcielonego Słowa: «Niech Chrystus

zamieszka przez wiarę w waszych sercach; abyście w miłości zakorzenieni i ugruntowani, wraz ze wszystkimi świętymi zdołali ogarnąć duchem, czym jest Szerokość, Długość, Wysokość i Głębokość, i poznać miłość Chrystusa, przewyższającą wszelką wiedzę, abyście zostali napełnieni całą Pełnią Boga»[2].

Ludowa pobożność późnego Średniowiecza rozwinęła głęboką i wyrazistą cześć Najświętszego Człowieczeństwa Chrystusa cierpiącego na Krzyżu. W ten sposób rozpowszechnił się kult korony cierniowej, gwoździ, ran... oraz otwartego Serca — syntezy wszystkich cierpień Zbawiciela z miłości do nas. Te formy pobożności odcisnęły swoje piętno na Kościele w taki sposób, że w XVII wieku narodziła się liturgiczna celebracja uroczystości Najświętszego Serca. Dnia 20 października 1672 roku

pevien normandzki kapłan, Św. Jan Eudes, odprawił po raz pierwszy Mszę własną o Najświętszym Sercu, zaś począwszy od 1673 roku w Europie rozpowszechniały się objawienia Św. Małgorzaty Marii Alacoque o rozwoju tego kultu. Wreszcie Pius IX oficjalnie rozszerzył to święto na cały Kościół łaciński.

Liturgia tego dnia rozwija dwa teologiczne filary pobożności: niezgłębione bogactwa tajemnicy miłości rozwiniętej w Chrystusie oraz wynagradzającą kontemplację Jego przebitego serca. Filary te przedstawiają obie *kolekty* proponowane przez Mszał Rzymski: «oddajemy cześć Sercu umiłowanego Syna Twojego i wysławiamy wielkie dary Jego miłości, spraw, abyśmy z tego źródła Bożej dobroci otrzymali obfite łaski»; «Boże, Ty w sercu Twojego Syna, zranionym naszymi grzechami, dajesz nam niewyczerpane skarby miłości,

spraw, abyśmy składając Mu hołd naszego oddania, wypełniali również obowiązek godnego zadośćuczynienia».

Rozważanie głębi czułości Pana do ludzkich dusz jest również zaproszeniem do upodabniania własnego serca do Jego Serca, do łączenia wynagradzającego wysiłku ze skutecznym pragnieniem przybliżania ku Niemu większej liczby dusz: «Przybliżyliśmy się nieco do ognia Bożej Miłości; pozwólmy teraz, aby jego impuls odmienił nasze życie, poczujmy zapach niesienia *Bożego ognia* z jednego krańca ziemi na drugi, ukazywania go tym, którzy nas otaczają: żeby i oni poznali Chrystusowy pokój i wraz z nim odnaleźli swoje szczęście»[3].

Przemienienie Pańskie

Uroczystość Przemienienia rodzi się prawdopodobnie z dorocznego wspomnienia poświęcenia bazyliki

wzniesionej na cześć tej tajemnicy na górze Tabor. W IX wieku święto wprowadzono na Zachodzie, później zaś w wiekach XI i XII, zaczęło być obchodzone również w Rzymie, w Bazylice Watykańskiej. Zostało włączone do Kalendarza Rzymskiego przez Papieża Kaliksta III (1457) w podziękowaniu za zwycięstwo wojsk chrześcijańskich nad Turkami w bitwie pod Belgradem, 6 sierpnia 1456 roku.

Na chrześcijańskim Wschodzie *Przemienienie Naszego Boga i Zbawiciela Jezusa Chrystusa* to jedna z największych uroczystości w roku, obok Wielkanocy, Bożego Narodzenia i Podwyższenia Krzyża Świętego. W nim wyraża się cała teologia przebóstwienia, za pośrednictwem łaski, ludzkiej natury, która, przyoblekając się w Chrystusa, jest oświecana blaskiem chwały Boga. Zjednoczeni z Jezusem, podkreśla Godzina Czytań rytu rzymskiego,

«zajaśniejemy blaskiem, na który patrzeć potrafią jedynie oczy ducha. Odnowieni na duszy, upodobnieni do Jego obrazu »[4].

Podczas tego święta, z Piotrem, Jakubem i Janem, zachęca się nas do umieszczenia Jezusa w centrum naszej uwagi: «To jest mój Syn umiłowany, w którym mam upodobanie, Jego słuchajcie!»[5]. Musimy to usłyszeć i pozwolić, żeby Jego życie i Jego nauczanie przebóstwiło nasze codzienne życie. Święty Josemaría modlił się w następujący sposób: «Panie nasz, jesteśmy tu, aby słuchać wszystkiego, co chcesz nam powiedzieć. Mów do nas! Chcemy w skupieniu wsłuchiwać się w Twój głos. Niech Twoje słowa, zapadając w naszą duszę, rozpalą naszą wolę, abyśmy działali żarliwie w zupełnym posłuszeństwie Twojej woli»[6].

Słuchanie Pana ze szczerą gotowością, aby się z Nim utożsamić, prowadzi nas do przyjmowania ofiary. Jezus przemienił się i «w ten sposób umocnił serca uczniów, aby nie ulegli zgorszeniu krzyża»[7], aby pomagać im znosić najciemniejsze chwile Męki. Krzyż i chwała są głęboko zjednoczone. Istotnie 6 sierpnia jako święto Przemienienia ustanowiono w nawiązaniu do Podwyższenia Krzyża Świętego. Obydwa święta dzieli czterdzieści dni, które w pewnych tradycjach, tworzą jakby drugi Wielki Post. W ten sposób Kościół bizantyjski przeżywa ten okres jako czas postu i kontemplacji Krzyża.

Podwyższenie Krzyża Świętego

Święto *Podwyższenia Krzyża Świętego* bierze swój początek w Kościele Jerozolimskim. Od połowy IV wieku obchodzono 13 września rocznicę poświęcenia

konstantyńskiej bazyliki wzniesionej na Golgocie. Według wspomnień pewnej starożytnej pątniczki imieniem Egeria, kilka lat wcześniej, w tym samym dniu, została odnaleziona relikwia Krzyża Pańskiego. Uroczystość podniesienia miała miejsce w drugim dniu oktawy poświęcenia. W tym dniu, zaświadcza księga liturgiczna z tego okresu, «ukazuje się w uroczysty sposób całemu chrześcijańskiemu ludowi czcigodny Krzyż». Obecnie najbardziej charakterystyczny obrzęd tego święta w liturgii bizantyjskiej polega na podniesieniu Krzyża przez kapłana nad wszystkimi głowami, błogosławieństwie ludu i zwróceniu się w cztery strony świata, podczas gdy chór śpiewa sto razy wezwanie *Kyrie eleison* przy każdym okazaniu. Następnie wierni podchodzą, aby oddać cześć Krzyżowi i otrzymują kwiat z bukietu ozdabiającego miejsce, na którym spoczywa Krzyż.

Tak wielka jest wspaniałość tej uroczystości na chrześcijańskim Wschodzie, że jest ona uważana za jesienną Wielkanoc.

W Rzymie, od początków VI wieku, upamiętniano dnia 3 maja równoległe święto: *Znalezienie Krzyża Świętego*. W połowie VII wieku, w Bazylice Watykańskiej przyjęto zwyczaj wywodzący się z Jerozolimy, aby oddawać cześć fragmentowi relikwii Krzyża (zwanemu *lignum crucis*) dnia 14 września. Papież Sergiusz (687-701) przeniósł wspomniany zwyczaj do Bazyliki Laterańskiej i nadał mu charakter specjalnej uroczystości, dzięki czemu już w VIII wieku święto to rozszerzyło się również na cały Zachód.

W liturgii rzymskiej prefacja Mszy przypomina, że o ile rajske drzewo było miejscem upadku człowieka, Pan przewidział, że Krzyż będzie

nowym drzewem zbawczym «*ut unde mors oriebatur, inde vita resúrgeret...* na drzewie rajskim śmierć wzięła początek, na drzewie Krzyża powstało nowe życie»[8].

Czytania podkreślają wywyższenie Chrystusa na drzewie jako zapowiedź wywyższenia w chwale i biegun, który przyciąga wszystkie stworzenia: «A Ja, gdy zostanę nad ziemię wywyższony, przyciągnę wszystkich do siebie»[9] Krzyż jest miejscem tryumfu Jezusa, skąd rozszerza On swoje panowanie, licząc na naszą współpracę:

«Chrystus, nasz Pan, został ukrzyżowany i z wysokości Krzyża odkupił świat, przywracając pokój między Bogiem i ludźmi. Jezus przypomina wszystkim: *et ego, si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum*, jeśli umieścicie Mnie na szczycie wszelkiej ziemskiej działalności, wypełniając obowiązek każdej chwili, będąc moimi świadkami w tym, co wydaje się

wielkie, i w tym, co wydaje się małe, *omnia traham ad meipsum*, przyciągnę wszystko do siebie. Moje królestwo pośród was stanie się rzeczywistością!»[10].

Święty Josemaría nosił zawsze na szyi relikwiarz w kształcie krzyża z *lignum crucis*. Był to przejaw jego nabożeństwa do Krzyża Świętego w pełnym miłości spełnianiu codziennych obowiązków. Istnieją niezliczone gesty, nawet małe, które również służą wyrażaniu tej pobożności w życiu codziennym. Na przykład, przy błogosławieństwie stołu i dziękczynieniu, czynimy znak krzyża: «Ta chwila błogosławieństwa, choć bardzo krótka, przypomina nam o naszej zależności od Boga, umacnia nasze poczucie wdzięczności za dary stworzenia, wyrażając uznanie dla tych, którzy swoją pracą zapewniają te dobra, oraz ugruntowuje

solidarność z najbardziej
potrzebującymi»[11].

Uroczystość Chrystusa Króla Wszehświata

Panowanie Chrystusa nad
wszechświatem jest upamiętniane na
różne sposoby w świętach roku
liturgicznego jak Objawienie,
Wielkanoc, Wniebowstąpienie.
Poprzez uroczystość Chrystusa Króla,
ustanowioną w 1925 roku przez
Papieża Piusa XI w kontekście
postępującej sekularyzacji
społeczeństwa, Kościół chce nam
przedstawić z jeszcze większą
jasnością panowanie Jezusa
Chrystusa nad całym stworzeniem,
włącznie z historią człowieka.

Królestwo Jezusa to, jak nam
podkreśla liturgia Mszy, *Regnum
veritátis et vitae; regnum sanctitátis
et grátiae; regnum iustítiae, amóris et
pacis*[12]: królestwo prawdy i życia,
królestwo świętości i łaski, królestwo

sprawiedliwości, miłości i pokoju. Są to wartości, których pragnie z największą siłą ludzkie serce i do których realizacji możemy przyczyniać się my, chrześcijanie. W szczególny sposób, uczynkami miłosierdzia skierowanymi do tych najmniejszych, jak głosi się w Ewangelii właściwej dla roku A: «Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście Mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie»[13].

Niemniej jednak, sam Jezus przestrzega nas: «Królestwo moje nie jest z tego świata»[14]. Jego panowanie objawi się w pełni wraz z Jego drugim chwalebnym przyjściem, kiedy zostaną ustanowione nowe niebiosa i nowa ziemia, aby «całe stworzenie, wyzwolone z niewoli grzechu, Tobie służyło i bez końca Ciebie chwaliło»[15]. Teraz jest czas nadziei, pracy dla Jego królestwa, z ufnością,

że ostateczne zwycięstwo należy do Niego.

Jezus jest centrum historii. Nie tylko całej ludzkości, ale również każdej osoby indywidualnie. Nawet kiedy wydaje się, że wszystko jest stracone, zawsze można zwrócić się do Pana, jak zrobił dobry łotr, zgodnie z tym, co przedstawia nam Ewangelia w roku C[16]. Ileż pokoju sprawia fakt, że mimo naszej przeszłości, ze szczerą skruchą możemy zawsze wejść do Królestwa Bożego: «Dziś wszyscy możemy pomyśleć o historii naszego życia, o naszej drodze.

Każdy z nas ma swoją historię; każdy z nas ma także swoje błędy, swoje grzechy, swoje chwile szczęśliwe i swoje mroczne chwile. Dobrze nam robi dzisiaj myślenie o naszej historii i patrzenie na Jezusa, i z serca powtarzanie Mu wiele razy, ale z sercem, w milczeniu, każdy z nas: „Pamiętaj o mnie, Panie, teraz gdy jesteś w swoim królestwie! Jezu,

pamiętaj o mnie, bo chcę stać się dobry, chcę stać się dobra, ale nie mam siły, nie mogę: jestem grzesznikiem, jestem grzesznikiem. Ale pamiętaj o mnie, Jezu! Ty możesz o mnie pamiętać, bo Ty jesteś w centrum, Ty jesteś właśnie w swoim królestwie!”»[17]. Ta prośba o miłość kształtuje się na przestrzeni roku liturgicznego, kiedy aktualizujemy w naszym życiu codziennym to, co jest celebrowane podczas Mszy Świętej. Uroczystość Najświętszego Serca Jezusa, Jego Przemienienie, Podwyższenie Krzyża Świętego i uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata nie tylko dzielą rok na etapy, ale też napełniają treścią te dni, w które są obchodzone.

José Luis Gutiérrez

Tłum. Bronisław Jakubowski

[1] Benedykt XVI, Homilia na uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa, 22 maja 2008 r.

[2] Ef 3, 17-19.

[3] Św. Josemaría, *To Chrystus przechodzi*, 170.

[4] Anastazy Synaicki, *Kazanie na uroczystość Przemienienia Pańskiego (Lectio altera Godziny Czytań z Liturgii Godzin, 6 sierpnia)*.

[5] Mt 17, 5.

[6] Św. Josemaría, *Różaniec Święty*, czwarta tajemnica światła.

[7] *Mszał Rzymski*, Prefacja o Przemienieniu Pańskim.

[8] *Mszał Rzymski*, Prefacja o Krzyżu Świętym.

[9] J 12, 32.

[10] *To Chrystus przechodzi*, 183.

[11] Franciszek, Enc. *Laudato si'*, 24 maja 2015 r., 227.

[12] *Mszał Rzymski*, Prefacja o Jezusie Chrystusie, Królu Wszechświata.

[13] Mt 25, 35.

[14] J 18, 36.

[15] *Mszał Rzymski*, Kolekta Mszy Świętej na uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata.

[16] Por. Łk 23, 35-43.

[17] Franciszek, Homilia, 24 listopada 2013 r.

.....